

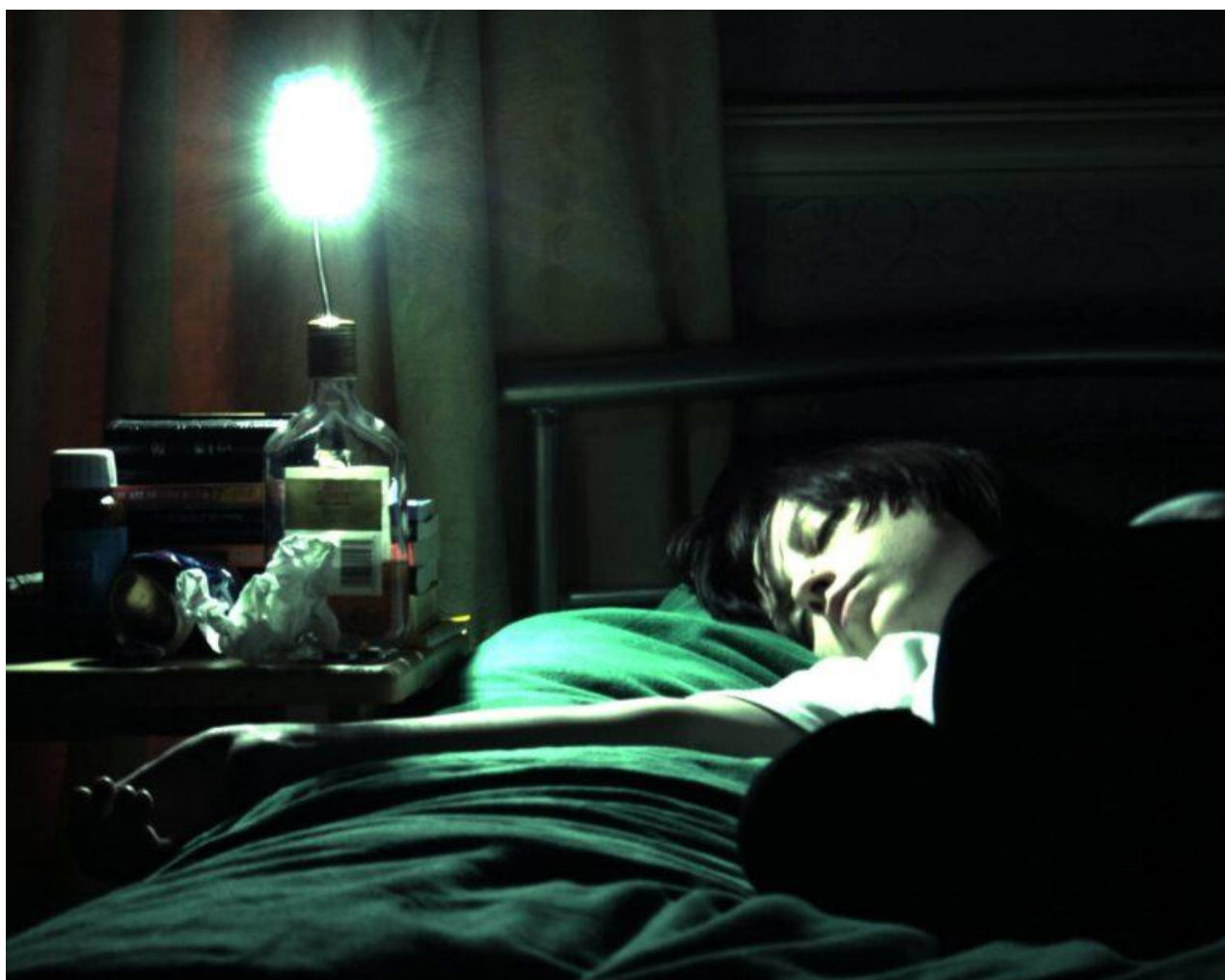
Ànimes autocombustibles

www.quaderndelesidees.press/animes-autocombustibles/

26 de maig de 2025

Encetem un cicle temàtic parlant d'autors i autores que van viure al límit, en una cursa, sovint implacable, cap a l'autodestrucció. Dones i homes que van viure entre addiccions, dolor, incomprensió i odi cap a la vida i si mateixos, però que van deixar escrites notables pàgines que milloren la vida de milions de lectors i no permeten que els oblidem.

Deia l'aclamat autor irlandès John Banville, en la seva recent visita a Barcelona en ocasió del festival BCNegra, que una condició necessària per a ser escriptor és la de sentir una persistent incomoditat amb la vida. Una molesta sensació que no s'encaixa amb res, com si el jo no aconseguís calçar-se en el món, perquè hi ha mil i una pedretes que ho impedeixen. Una sensació de desfasament, de fricció amb la realitat, de la qual neix la necessitat d'escriure. D'expressar-se.

Fotografia de Lisa Rose

En realitat, aquesta noció no és privativa únicament de la gent de les lletres, i es pot extrapolar a totes les altres arts. Una natura que indica un desnivell de fons en el fet de crear, que pren forma en la subjacent presència d'impulsos destructius. En l'equilibri, mai fàcil i a vegades tràgic, entre dues grans pulsions que coexisteixen en l'ànima de l'artista: l'autorepresentació i l'autodestrucció.

Artaud ferint-se i sagnant als escenaris, Van Gogh tallant-se l'orella en un rampell d'ira demencial, Pastorius buscant la seva pròpia mort a les portes d'un club, Nina Simone cridant, a la vora de l'abisme, l'ànima en flames a punt d'enfonsar-se sobre el públic, Josephine King sobrevivint a diversos intents de suïcidi, Zelda Sayre lliurant-se salvatgement a la beguda o Manuel Vázquez signant a la vida, un darrere l'altre, innumbrables xecs en blanc.

L'art és, sovint, el territori d'ànimes inadaptades a diferents nivells.

Cenyint-nos al món de les lletres, per delimitar-lo i no convertir-lo en quelcom inabastable, aquest cicle de *Quadern de les idees* pretén explorar les vides i circumstàncies d'escriptores i escriptors que van viure molt al límit aquest desig inherent d'autodestrucció. Vides minades pel dolor i l'autosabotatge, les addiccions i les caigudes reiterades; alcohol, drogues o fàrmacs engolits, entre oceans de llàgrimes, amb el propòsit de fer callar el mal. Perseguint el desig legítim d'aconseguir uns instants de silenci que, al costat del fet mateix d'escriure, fessin les seves vides més suportables. Menys malalties.

Existències marcades pel pas per psiquiàtrics, per tractaments recurrents, per nits en calabossos i períodes en presons. Insubordinades a la vida, desafiant la fortuna i sembrant el seu camí amb espines i llibres inoblidables. Vivint inferns, tractant d'omplir els seus buits amb nitroglicerina, però millorant la vida de milions de lectors. Creant, radicalment, desesperadament, enmig de processos de destrucció del jo.

Fotografia de Lisa Rose

«Escriure ha estat sempre l'única cosa que omplia la meua vida, l'única cosa que em separava de la bogeria», afirmava Marguerite Duras, la qual, no obstant això, parlava de la destrucció com «una música que torna sempre [...], la variació infinita sobre un tema [...], lletania i celebració, control i desenfrenament». Una temptació que crema.

Així, Patricia Highsmith escrivia les aventures de l'icònic Ripley mentre donava curs a la seva irrefrenable dipsomania. Eduard Limónov componia crús retrats com a *Història d'un servidor* o *It's me, Eddie* mentre alternava estades en penitencieries o psiquiàtrics. Fernando Mansilla articulava les dures i poderoses pàgines de *Canijo* mentre l'heroïna solcava les seves venes. Sylvia Plath componia els versos d'*El colós* per a acabar ficant el cap en un forn.

En aquests processos també hi ha, sovint, un desig de redempció. De normalitat i superació del dolor, com quan Jordi Cussà afirmava que havia escrit *La serp* «per a demostrar-me a mi mateix que no era un ionqui que escrivia, sinó un escriptor que havia sigut ionqui». O Ramon Draper marxant a viure a un llogaret recòndit enmig del no-res, per a eludir les temptacions d'una ciutat plena d'alcohol, drogues, prostitutes i motius per

a volar-se el cervell. O Carson McCullers recordant i recordant-se, enmig de tempestes de dolor, que «en el nostre interior hi ha un propòsit fort, ferm, i si fracassem a dur-lo a terme, ens haurem perdut per sempre».

Alguns dels autors que analitzarem en aquest cicle temàtic es van perdre. La vida, amb el seu rostre menys amable i el fètid alè de la injustícia i l'arbitrarietat, els va passar per sobre. Però a través de la seva obra, d'allò que van deixar escrit, exposat, despulat de si mateixos, arribarem a trobar-los, a no oblidar-los.

I també, i sobretot, amb totes aquelles paraules, que formen frases que formen idees que creen llum, arribarem a trobar-nos a nosaltres mateixos.

Si t'ha agradat aquest article i vols rebre un butlletí amb els nous articles que publiquem envia'ns el teu correu electrònic i et subscriuràs a la Newsletter de Quadern.

Quadern de les ideesCapital Natural

He llegit i acceptat les condicions establertes en l'[avís legal i política de privacitat](#).

[Alberto Valle](#)

Barceloní collita de 1977, Alberto Valle és escriptor i periodista. A més de per a Quadern de les idees..., escriu per a altres capçaleres com The New Barcelona Post o Ruta66 sobre temes de literatura i música, i està ficat en l'organització i dinamització d'esdeveniments i actes culturals: xerrades, taules [...]

[Llegir més](#)